

Ana Ristović

Ruke u rukama

Архипелаг

Ana Ristović
Ruke u rukama

**Biblioteka
Element**

Urednik
Gojko Božović

Likovni urednik
Dušan Šević

Ana Ristović

Ruke u rukama

Arhipelag
Beograd, 2019.

© „Arhipelag“, 2019.

Na koricama

TVOJ GLAS

Mami Ljubinki

*U svom glasu često začujem tvoj glas
način na koji si izgovarala neke reči
tvoj ton odjekne mojim glasnicama
prišunjan*

kaže iznenada

LEPA SI KĆERI PLANINE

i shvatim to je stih onog

slovenačkog pesnika

koji je pisao o Soči

i rastavim se na delove

od kojih si me stvorila

pa opet lagano sastavim

A onda

prikradeš se ponekad i

u pokret moje ruke

u skupljenu šaku pod bradom

u zabrinuto lice u glasno

smejanje

u korak ili

u pogled

koji spuštam ka tlu ili dižem ka svetlu

u čuđenje nad svetom

u način na koji listam knjigu

kako izgovorim „uh“

pod nevidljivom težinom

koju niko videti neće, i tu

kao i tamo

osmehneš se krajičkom mog osmeha

kažeš

*kažem
kažeš*

Pišeš li ti, bre, dete, pesme,
piši,
ništa drugo nije važno,

*i kažem: i tad i sad i uvek
svuda nad i pod ovim oblacima
držim te i držaću te
za ruku zauvek.*

I pišem

PRVI PUT

Sumrak nad krovovima bankarske četvrti:
nebo je boje veša prostitutke
kojoj je to prvi put.
Tišinu sablasnih kutija-kancelarija
remeti samo šum pražnjenja
mrežastih korpi za otpatke i
ej-ej-ej gegave čistačice
iz Slankamena Slađane.
Duša joj je korporacija
nerazdvojna od srca.
Oklevati ni sekund neće
dok iz đubreta vadi
zgužvani ugovor o kreditu,
ravna ga na malim prsima
i onda, na poleđini
piše ljubavno pismo njemu.
Bogu.

*Volela sam te
pa sam malo prestala
ali sad te opet volim*

kaže
ne misleći ni na bekstvo
ni na raj.

ČVRSTO ZA REČ

U moskovskom metrou
jedan čovek čita
spuštajući se pokretnim stepenicama
u podzemlje

Pogled ne diže
Nešto diže njega iz tmaste dubine

Pravi put do knjige
uvek je neka vrsta
silaska u Had

Jedan čovek čita kao da je knjiga
iz ruku mu izrasla
ne diže pogled sa slova
kao da su tamom
njegovih zenica štampana

I ulazi u pristigli metro
ne držeći se za šipku
već samo za reč

SIORAN VOŽNJA

Vozač gradskog autobusa
na ranojutarnjoj liniji
Zemun – Novo groblje
liči na Siorana
i pušta klasičnu muziku,
možda baš Baha.

Sa svakim kilometrom
kao da nas dodatno ubeđuje
da bi vožnja biciklom s nesanicom podruku
bila pametnija. Da bi put bio lakši
ako bismo se manje pitali
da li život ima ili nema smisla
jer sve se svodi na to
da znaš je li podnošljiv ili nije.

Svetac Sioran bi najradije
popustio kočnicu na autobusu
i sa suzama u očima
jurišao u dosadni raj
dok kotrljamo se kao krompiri
u njegovoj vreći na točkovima
od čistog vitalizma satkanoj
i uvek unapred
u neki krajputaški ambis bačenoj.

SITAN KORAK

Sipi novembarska kišica,
pitomi, mali noćni bodeži,
iskrzane reči iz razgovora
dve sredovečne žene
lepe se za rubove kragni
pre no uđu u slot klub
da okušaju sreću sa novcem

Ruka je pod rukom
u trajnom zavereništvu dok
vetrovke ustajalo mirišu
kao sećanje na
apsolventske ekskurzije

„Sledi mi tri meseca
potpunog čišćenja organizma
od toksina, jetra i sve.“

„U pravu si,
jetra je najvažnija,
ona ti je sve.“

Kako su im samo sitni
sve sitniji koraci
pre no uđu kroz šarena vrata

Kako su im samo tanki
sve tanji prsti
dok dodiruju dugmad
i ručke na mašinama

Kako su samo nestvarno čiste
u predvorju tog čistilišta sreće
kao dve ustreptale
posivelo-bele balerine

A čak i tu duša je, ipak, sve
dok joj veselo, poletno mašu
pobedničke
zastavice-novčanice

KANCELARIJSKE RUŽE

Tužna li je sudbina cveća
koje tavori po kancelarijama i bankama
neonskim svetiljkama obasjano
kao jedinom milošću.

Kroz blistavo staklo večne inflacije
gleda u drveće
sabijeno između garaže i parkinga
i zavidi mu na slobodi da
lišćem oseti kretanje vazduha.

Gledam u difembahiju
njene mesnate listove danima
u poslovnici
poslednje domaće banke
zalivaju misli o kreditima
a suše se dok listovi novčanice ne postanu
koje niko videti neće, iako vrede
koliko i kap vode pod zemljom i
svaki koren
svugde gde ga ima.

Takvu sudbinu ne poželeti nikome!

Nikome ne poželeti da bude
ni cvet ni koren ni seme
ni grumen zemlje nasušne
u carstvu božanskih kartica
i tankih, nesalomivih ulaznica
za Nigde.

JUTARNJA PASTORALA

Trećina zgnječene pljeskavice na travnjaku
ispred privatnog Fakulteta za menadžment
kao jutarnja svežina mozga
i ulica – poprište bitke
iz koje ostadoše samo pica-kartoni,
komadići šunke,
masna hartija, čaše jogurta i kečap
krvavo razmazan o travke.

Čini se: ništa nije ostalo od nas
i nakon nas ništa neće nići
samo beskrajna, neutoljiva glad
širiće se stazama i pustolinama
koje će dobre, menadžerske ruke
moći da načine prizorištima sreće
nalik brošurama Jehovinih svedoka.

Mozak-pljeskavica
dremaće u travi
i niko neće znati
da je to poslednji mozak
jer ličiće na deset sa lukom
i mirisaće na paljevinu.

POMOĆI NEMA?

Molim jednu hladnu trajnu
za moždane vijuge!
Jedno diskretno šišanje
procvetalog viška
i još diskretnije
silikonsko i keratin pakovanje
za ono što od njih preostalo je!
Blajhanje vijuga koje luče
crne misli, pod hitno!
Nadogradnju onih krutih, nesalomivih
koje tvrde da je $1 + 1$ uvek 2
i da svaka pruga vodi do nekog odredišta.
Molim trajnu nadogradnju
do sledećeg habanja
i jedno, mada okasnelo
brijanje na nulu
i spaljivanje korena!
Molim kratke misli na
duže staze i razvlačenje onih
čiji domet je do vrata vlastite
sobe, zgrade, grada, države, nacije.
Sa prirodnim vijugama ćemo lako
ali šta sa onima koje su već odavno
sklone stalnom menjaju boje
pa i po cenu svog mrtvog tela?
Ima i onih sa toliko dugim vijugama da
su navikli da ih vuku za njih i
vode za sobom, na povocu.
Neko im reče: dobro je za masažu korena!
Njima pod hitno pružiti prvu pomoć
u vidu obaveznog
rehabilitacionog šišanja.

Al' najteže je s onima koji su umislili
da su im moždane vijuge duge i elastične
a one, odavno spržene u korenu.
Njih je najviše. Onih koji
mere prag tuđe izdržljivosti
i svaki put čine isto:
fen, uključen u struju,
bacaju u kadu
u kojoj se kupaju ideje.
I, pomoći nema.

SUROVA

Leto je najsurovije i najsirovije godišnje doba –
dan ti isparava na teškim npercima
lepljiva koža ljubi se sa nameštajem
nepriстойno bučno kao da se zauvek opršta,
tvoja kožna fotelja pamti i bolje dane
od dodira upaljenih mlitavih bedara,
polica za knjige zna da nikada s takvim
uzdahom ne prilaziš knjigama kao u julu
kada ti je korak ravan dahu davljenika čija
glava se pomalja iz vrelog sunčanog kačamaka,
u času dokolice umesto pametne misli
sa čela klizne kap znoja i u tom trenu
čini se teža od zvona bogorodičine crkve dok
zvoni nevernicima, a htela bi
da čitaš malo pišeš malo listaš novosti
u subotnjim dodacima;
da s prirodom se prožimaš, al' milost letnja
kad i ulice celog kvarta mirotočivim smradom:
čirevima kontejnerskih utroba,
želudačnom kiselinom brektavih kanalizacija,
i spržena trava pod stopalima svuda je samo
sećanje na zeleno volim te zeleno, i,
kad pogledaš u nebo vidiš razjarenu zvezdu,
sunčanog boga u pretklimaksoj stisci
dok jedne šalje na *all inclusive* tretmane
i aranžmane na nekoliko grčkih ostrva
odakle se vraćaju sa istim fotografijama i
plažama pod miškom
a druge u raj gradskih i adskih
jednokratnih upotreba i autobuskih
srećom kratkotrajnih gasnih komora.

Letnja noć vreme je konačnog smirenja
u kojem se
kao prase spremljeno za najlepše
godišnje doba, nadeveno iluzijama,
s jabukom s rajskih mesta u gubici
do u sitne sate okrećeš na ražnju
bez sna bez sna bez sna bez sna
na tihoj vatri
tog najsirovijeg godišnjeg doba
te najsirovije ideje o telu
koja muči
koja sopće
i srećom uvek iščezava.

KROJ KNJIGE

Ljiljani Tekkouchi

Njene svetle, uznemirene oči
podrhtavaju nad sitnim bodom,
nad štoфом, pamukom i svilom,
kao površina mora u kasnu jesen:
nikog nema, tmaste su dubine,
zaštepани dani.

Na tihom radiju pod jastučetom za igle,
francuske šansone:
Iv Montan peva u Olimpiji „Uvelo lišće“
i pritom plače.

Usta su zašivena za ruke
Ruke su zašivene za grudi
Srce je zašiveno za pogled
Pogled je zašiven za ono što
pogled još dugo videti neće.

Ali na teškim kolenima
rastu stubovi pročitanih knjiga –
u tišini, između tri gotove haljine,
dve sužene košulje i dva skraćena kaputa –
od njih bi se sazidati već mogao i hram
i čitava biblioteka.

I Singer mašina zaštekće
zvukom voza iz ruskog romana:
na tom peronu uvek s radošću,
razgrćući izmaglicu, mećavu i paru,
ona dočekuje reči.

OBLAK JEDAN

Ima jedan oblak koji
i dalje putuje između dvoje
ispruženih na dva brega
kao na dva ramena istog tela:
ona na Maljenu,
on na susednom Poglenu,
oblak jedan.

„Vidiš li ga?“ upitaće ga
preko mobilnog telefona.
„Kuda li će?“ reći će on
naslonivši se na stenu,
i iznenadna radost susreta pogleda
u isto, ta radost bez dodira
a veća od svakog dodira, poteraće
taj oblak da pohita, dole,
ka jugu i zalije mekom kišom
neke oleandere još iz 1964.

Ima jedan oblak koji
i dalje putuje između dvoje
ispruženih
na Maljenu
i Poglenu
kao na dva ramena istog tela,
oblak, jedan.

DOBRO ODELO

Prodavnica mobilnih telefona je
neko buduće groblje u kojem se
sa blistave beline potpune tišine i
odsustva komunikacije
gordo uzdižu nadgrobne ploče
zamuklih ekrana.

Pogledaj samo taj aristokratski mir,
tu čistotu linije
tu svedenost potrebe za drugim
na puku jednostavnost crne ploče
u kojoj će možda još samo neki
sombulni narcis pokušavati da
i posthumno pribeleži i sačuva
svoj ulepšani lik.

I još neko pokušava da ti proda
da ti predoči da je ta,
baš ta nadgrobna ploča
prava za onu vezu
koju pokušavaš da uspostaviš sa svetom

Iako je jasno da je upravo s njom
svaki dodir drugog
osuđen na propast.

NEMUŠTA BAJKA

Preparirane Belka i Strelka
iz ruskog Muzeja kosmonautike
nemuštim lavežom podsećaju nas
da su prva živa bića
koja su se vratila iz kosmosa.

Strelkinog malog
kasnije je
predsednik Sovjetskog Saveza
poklonio ćerki
američkog predsednika.

Od tada
istorija je uglavnom
preparirana.

STOLICE IZ PREDSOBLJA

Za mog brata Dušana

Samo one znaju
zašto su tu, za koga i
koja im je namena. Znaju
vrlo dobro onaj korak ka vratima
koji pomalo smerno, pa zbunjeno okleva
i onaj razgovor pred odlazak
koji počinje pre zagrljaja, poljupca i rukovanja
a posle večere, zakuske, pića, svih reči,
kao da mu je ime upisano u večnosti.

Znaju koliko bezvremenog vremena
vrednijeg od svega
staje u samo dva međuprostora.

Jer to je onaj najznačajniji razgovor
najčešće o svemu i ni o čemu
pred vratima. Koja neko mora da otvori
a niko neće, ni domaćin,
da bude taj neko, pa okleva.

To je ona priča
u kojoj se nikad ne kaže „I tako...“
već sve počinje
iz pupka sveta.
Jer on je tu, u predsoblju stana.
Gde se rodiš, uvek iznova, a
ne znaš kako dođe do toga.

Samo te čudne stolice znaju
da je težina svakog rastajanja

upravo ona koja i goste i domaće
snagom zemljine teže vuče ka njima:

Sedite, kažu. Ostavite nešto i za sutra.
Nek bude to i priprema sastajanja
i postepeni rastanak. Ništa na brzinu.
Nek bude čisti hedonizam.
Gostite se. Svega ovde ima.

SVEĆE SVE TANJE

Na dan našeg dragog sveca
u porti crkve
policijski kordon nam čuva patrijarha
dok skoro obnevideloj masi propetih vernika
deli sličice sa svečevim likom.
Sveće su sve tanje,
misli sve kraće.

Vešte i lake ruke je patrijarh:
kao da deli karte iz špila
za igru čiji rezultat već unapred se zna.
Upasani i opasani pandur
preko ramena mu sumnjičavo gleda.
Vreba. U sebi kaže: „Sad će.“

Neko bi mogao, nečastan neko,
uzeti koju sličicu više,
a toliko je gladnih i sirotih
i to, takođe, znamo.
Možda i to u Knjizi piše.

Na TV ekranu
sveštениčkog doma
u bogougodnoj atmosferi
sličice „24 hour kitchen“ crkve
okupljaju prijatne misli domaćina
i najavljuju uspenje trbuha
ka mirotočivosti
šerbet-isparenja.

Oprošteno biće.

MUZEJ NEISTORIJE SVETA

Odvedite me
u muzej neistorije sveta.
Tamo gde nisu izložene
lepe kolekcije onog što je
jedna nacija opljačkala od druge
nazivajući to
nasleđem civilizacije i epohe.

Tamo gde u tišini belih hodnika
ne čuješ udaljeni zveket oružja
kojim se svetlo ime časti
zaslužuje u budućim udžbenicima.

Tamo gde se prošlost ne gravira
zlatnim slovima ni u šta osim
u individualno pamćenje
za koje postoje sasvim skromni
lični razlozi.

Tamo gde je svima jasno da je
nasrtljivo vreme uvek na izdisaju
i da ono što je upamćeno na jednom mestu
nije jednako upamćeno i na drugom
kao i to da smo svi, baš svi
od samog početka bili na gubitku
i džaba srebrni escajg i svilene čarape.

Džaba ti, svete,
sve tvoje istorijske ličnosti ostadoše
u sasvim neistorijskom trenu:

pri otkrivanju prvih sedih
i sasvim svakodnevnih slabosti –

i nijedna bitka, nijedan poraz ni trijumf
ne mogu me ubediti
da se ta muzejska knjiga
može čitati drugačije.

PRISTOJNOST

Fini ljudi
nose bubi-kragnice
i svinjska rebarca jedu kao hostije,
skoro bez dodira prinoseći ih čistim ustima:
bezgrešno je to začće strasti želuca;
fine supruge imaju majušna usta dok
grickaju indijske orahe i bademe na
porodičnim i generacijskim zabavama
(zrno po zrno na vrh jezika
u neprimetnom poljupcu usana)
a velika, dostojno velika kada
pričaju o dečici i njihovim pelenama,
treninzima i višestrukim talentima;
heklaju inje, razapinju
nečujan uzdah po uzdah,
dok fini supruzi vode glatko-skliske
razgovore sa jednom rukom u džepu,
a drugom pod čašom: „Firma?
Novi model audija?
Uzmi taj kredit, ne razmišljaj. Lizing?
Ove godine na Tasos ili u Pefkofori?“
a onda se valjaju sa finim ljubavnicama
po kancelarijskim garniturama i
seminarsko-kongresnim ležajevima;
fina dečica se uče da je život piši-briši tabla;
s treninga će na trening pa na časove
crtanja, glume i plesa, a onda
na časove vajanja i modernog baleta
dok uveče grickaju tablet-ekrane, toliko fina
da ne vide, ne čuju, ne slute, ne znaju –
– što je, priznajmo, najveći stepen pristojnosti –

i pucaju iz odavno pripremljenog oružja
i pucaju iz odavno pripremljenog oružja

ZGRADE U USPINJANJU

Nicači zgrada ukopani su duboko
u podnožja i u dosluhu su
sa Velikim nicačem zgrada.
Manji su od toblerona, a oni
koji pamte nagazne mine
mogu reći da ih po nečemu
podsećaju na njih.

Na jednog nicača zgrada dolazi
na stotine novih betonskih pelcera.
Život u njima je pristojan i podnošljiv,
ali
još nije spoznan.
I svaki čas može te razneti.

Jedan pesnik, međutim, kaže:
„Živeti u zgradi, znači živeti u delovima“,
ali to, ionako, nikoga nije briga.
Ono što je važno je da se zgrade uspinju
i da je svet
uporno, zabetonirano a pomalo i
nepristojno vertikalno
nezavisno od toga
ima li života u njemu.

VELIKA IDEJA

O, velika idejo,
ti, umašćena plastična zaveso
između kotla kuhinje i prostorije
za uskrsnuće želuca i duše,
Ti, tužna ponavljajuća sudbino
osuđenosti na međuprostore
i potrebu da se do nečega i nekoga
jednom ipak stigne –
drhturi uvek blago zatalasano
tvoje poluživo-polumrtvo telo
stotinama hiljadama milionima
prstiju ispipano
između ključanja snevanja i pripreme
i ravnodušnog isparavanja izduvavanja
izvikivanja i pomame
popločane uvek najboljim namerama i
mljackanja aplauza i jezika
O, umašćena zaveso,
stoput ispipana pa bačena

Ti, neophodna

METAMORFOZE

Nekad urednik u velikoj izdavačkoj kući
(na njenom mestu, danas čita
obveznice i kredite neka banka)
a sada upravnik cirkusa
odmerava, računa i sabira
kolika i kakva
akrobacija i mimikrija
na brojnost publike ima uticaja.

Na jednu stranu stavlja
gutače vatre
na drugu
gutače noževa.

Najomiljenija tačka je, naravno,
mađioničarski trik
sečenja tela napola.

U njegovom novom poslu, ipak,
i za knjigu mesta ima –
u tački sa tigrovima, majmunima
i loptama.

Na piramidu od klasika u tvrdom povezu
penje se, veoma vešto
tigro-majmunska družina
da bi se onda loptala
propeta na vrhu tog brega
na Larusovoj enciklopediji
Marksovom *Kapitalu*
i Ovidijevim *Metamorfozama*.

ALL INCLUSIVE

Ovakvu *all inclusive* ponudu nikada dobili niste: putovaćete po svojoj sobi, po svojoj glavi, po slikama već vam znanim. Kroz ljude za koje godinama tvrdite da su deo vas, a o njima ne znate ništa. Upijaćete svaki kvadratni metar svog prostora kao da pogledom milujete zid Luvra ili Ermitaža. Sve eksponat do eksponata. Kašika. Cipela. Šoljica. Sto. Viljuška, stolica, nož. *Que belle!* Gledajte, gledajte, gledajte. Fotoaparate i mobilne telefone zaboravite. Pamтите nešto više od samog sebe. Sve što ste do sada videli na putovanjima ne vredi ni pišljiva bobica jer tamo skoro da vas nije ni bilo. Vaše širenje vidika stečeno iz udžbenika i uputstava za kratkoročnu sreću nikud odmaklo nije. Važniji beše onaj pogled – i na njemu sve i osta – kojim ste sa čuđenjem, kao dete, posmatrali pertlu kako se udeva u cipelu.

Sve vaše Ajfelove kule, svi mostovi uzdisaja i ljubavnih katanaca, metropolitani, pompidui, trijumfalne kapije, opere i filharmonije, nacionalni muzeji i bronzane statue izlizane tu gde su ih milioni držali radi sreće, pa bosfori, getsimanski vrtovi, kartagene, rimovi, etne, pompeji i venecijanske gondole, šenbruni, empajer stejt bildinzi i ulice bogatstava, uspeha, nade, uzdaha i taštine i reke onih poput vas koji su stotine i

hiljade straćili na iluziju
da behu u svetu i da videše nešto
izvan svoje sobe – sve to bi samo
konačni dokaz da
nikuda niste putovali
osim po svojoj fotografiji.

A sada putovaćete *all inclusive*
malo po svojoj sobi, po svojoj glavi.
Po slikama koje već znate i kroz ljude za koje
već godinama tvrdite da su deo vas.
Videćete, konačno ono
što nikada ne videste:
Trun u tuđem oku. Otisak stope u blatu.
Kišu na prozorskom staklu. Drhtaj u uglu usne i
pokret ruke koji skida maglu.
I svet u zrnu peska. I nebo u divljem cvatu.
I beskraj na dlanu ruke. I večnost u jednom satu.

ROBLJE STVARI

Tiho se kreće, u džepovima mu
uvek težina veća od kamena.
Pognute brade, ka kolicima
čak i kada kolica nema.
Jer uvek nekih, makar nevidljivih ima
u kojima se tegli ono što ne nosi duša.

Dvadeset pari pantalona i
četrdeset pari košulja
na kojima nijedan džep
ne pamti mesto srca.

Na stotine cipela
od kojih tek ona tri para
zapamtila su poneke korake.

Svaki put obilje sredstava za čišćenje
– doma i tela –
a crno pod nohtom zauvek,
na vjeki vjekova.

Tuce aparata za lakše postojanje,
na hiljade kopči, pribadača i spajalica
da se njima vežeš
kao da drugog pojasa za spas nema.

Vuče, roblje, taj kofer predugo,
sve dublje i dublje u rovu
dok cvile točkovi kolica
a cvilež taj
niko ozbiljno ne shvata.

STRAVA U TRŽNOM CENTRU

Ostati zaključana, slučajno,
tokom noći
u tržnom centru
u garderobi ili u septičkoj tami WC-a.
Okružena lutkama na kojima visi
ono što si toliko puta poželela
da ti bude druga koža.
Gledati dugo u treperenje alarma.
Pomisliti: ne zvoni za mene,
i nisam to zvono ja. Ćutati,
zagledana u ono što je koža
već odavno svukla. Pa čekati
da neko otključa.

Nema strašnije noći od te:
biti zarobljena
u lancu prodaje i savesti.
Sklopčana na glatkim pločicama
osluškiivati kroz reklamne zidove
damare automobila iz podzemne garaže
koji te ne mogu odvesti nikud.
Biti nadomak Šanelovog kostima
a sanjati samo o svojoj pidžami.
Udisati miris opšte prodaje.
Prodaje.

ČOVEK-REKLAMA

Sretoh danas čoveka-reklamu.
U stvari,
nije on nosio nikakve reklame
ni transparent
sa sloganima ovog ili onog;
ali bio je jedna velika preporuka
i jedno veliko – uzmi sada,
jer sutra biće kasno, to
veliko obećanje života.

Ništa mu verovala nisam.

Jer sve o čemu je govorio
raslo je godinama kraj nas
i mi smo već brali te retke travke, te
zalihe lepote, i već smo ih imali –
samo ih nismo
konzumirali
već ih jeli u malim, posvećeničkim
često retkim zalogajima
onako kako dolikuje onima
sa smislom za tugu
pa i za sreću.

Na kraju, o svakoj sreći
sudi vrsta zalogaja:
ništa drugo.

ČESTICA GLUPOSTI

Ti si lepa, skoro neprimetna,
a vazda i svuda prisutna
čestica gluposti.

Nastanjuješ se (uglavnom) nepozvana.
Udobno ti je koliko u manžetnama svesti
toliko i u postavi kaputa i u
donjem vešu svake pameti i besvesti
kao i među mudrim citatima
u salonskom ćaskanju
u političkim raspravama
i u brbljanju sa
tobom takođe zaraženim prijateljima.

A prijatelj si finih kako-treba porodica
koje znaju kako, šta i čemu je
gde mesto, moliću lepo,
stegnutih kravata, peglanih sukanja,
stisnutih kolena, ubrusa na krilima,
kao i onih razmotanih
pa iznova zgužvanih
izbljuvanih i izgaženih
po belosvetskim ulicama.

Voliš uspeh, to je istina:
na njega se lepiš kao biljna vaš.
Ali čak i kada te spale,
rasipaš se u vazduhu punim sjajem
kao vatromet
a onda te spaljenu udahnu mnogi
zadivljenim, punim plućima.

U IZLOGU

U izlogu su ljudi dok jedu i piju, želucu i grlu odu pevaju
U izlogu su i polutke svinjskog buta dok
mesarske ruke krpama metanišu i gamad rasteruju
U izlogu su ljudi dok se friziraju i pokošena su im polja kose
U izlogu je i jagnjetina po prazničnoj ceni i kolenice sočne
U izlogu su ljudi dok treniraju i razapinju tela
na čeličnim dizalicama volje, tim kopijama
srednjovekovnih sprava za mučenje
U izlogu su i sušene, dimljene kobasice
fine za pasulj, a i u kiseli kupus dobro dođu
U izlogu su ljudi dok bruse nokte i mekšaju noge
u akvarijumima gde im ribice grickaju višak kože
U izlogu su i dobra rebarca i svinjska glava
s jabukom kao iz Evinog rajskog vrta
U izlogu je ljudsko telo koje se koprca i muči
gledajući se čas zaljubljeno, čas s prezirom u staklu
u kojem neko drugi u njemu vidi vlastito beznađe
U izlogu je krv na vrhu mesarskog noža
i neutešna glad mraka utrobe

U izlogu nikada neće biti čovek koji
misli, sanja i koji samo diše, kao ni
strah u pogledu onog govečeta
ustuknulog pred šakom
spremnom da poslednja sudi

BUBAMARA U HILTONU

Slučajno sletela
na čaršav francuskog ležaja
u sobi hotela Hilton
najbolje svedoči o pustoši.

Pred njom, zatečenom,
sama beskonačna belina
čiju monotoniju remete tek
peškir vešto savijen u labuda
i dve bombone na jastucima.

Da bi prešla od tačke A do tačke B
od bombone – koju niko pojesti neće –
do peškir-labuda
treba joj cela večnost.

Do ivice kreveta treba joj još više.

Uveče, na nju se obrušava
težina nekog tromog tela
masivno veslo porinuto u vodu,
ta mešina raštimovanih kostiju –
dok se raspada i labud bez poslednje pesme
podastrt pod znojav potiljak
a bombone kotrljaju
bešumno, bešumno.

KORNJAČA U KAFANI

Po njenom oklopu padaju mrvice svesti
i oglodanog ručka:
to tako boli, bomba do bombe.

Žedna, pruži vrat ka kapi na podu:
usta prži razulareno sirće.

Odakle se stvorila tu, ne zna.
Možda je dolutala iz nečijeg sna?

Šćućurena kraj noge stola i cevanice
nekog debeljka niz koga se nepobedivo
kotrlja komadić junećeg paufleka
glumi kamen
i veruje da može biti i Šeherezada –
ali čija priča bi sada ikako doprla
do nečijeg zaglušenog uha?

Kada grleno-nazalni pir zapara vazduh
uvlači glavu što dublje
prisećajući se zvukova prašume
i toga
da njena vrsta postoji više od
dvesto pedeset miliona godina
i da nadživeće sve karirane stolnjake
sav bol i radost na i nad njima
sve glasove i sve ruke
a da ništa posebno radila nije
osim što je bila tako spora i tiha.

DOGAĐAJ

Zainteresovani smo za vaš
Događaj. Na njegov oltar prinećemo
sve naše siroto Nedogađanje.
Jer shvatamo ga kao priliku
za buđenje događanja u nama
i oko nas.

Proprat ćemo ga velikim ushićenjem
i aplauzom
iako znamo da je taj Događaj
samo jedan u nizu, ali
i da svaka događajnost
preti da bude zaražena svetom
u kome se ništa posebno ne dešava.
Ali, baš zato, mi želimo
mnogo sadržajniji i događajniji
svet za sve nas.

Vašu događajnost cenimo
više od svog našeg sveukupnog
nevidljivog postojanja.
Vaš Događaj
rodio se,
o, lepa li je njegova
presečena pupčana vrpca.

Fotografisaćemo se sa njim,
pa će tako i nas negde konačno biti.
Gutaćemo njegov mrsni vazduh
kao da je ambrozija.

A kada se zavese spuste
sakrićemo se u onaj sobičak
u kojem treperi plamen samo jedne sveće
koja se zove
Doživljaj.

I doživjećemo,
a da nam se s doživljajem tim
dogodilo više od događaja,
o, žalosti,
opet znati nećemo, nećemo.

PESNIČKI NITKOV

Takav nitkov, a fina, meka duša
autor tri zbirke haikua i sijaset zbirki
intimističke lirike!

Ljubitelj prirode

i društva,

posebno rukovanja i

dlan-o-dlan slinjenja. Mišljenja važnih

sedih glava kači po sebi kao medalje,

štedro bali na studentsko i postdiplomske

nadahnuće.

Šeta se sajmovima knjiga i

vizitke deli kao hostije, a svoje stihove

spremno i uspravno, zdušno,

blagoglagoljivo recituje

i gde im mesto jeste

i gde im mesto nije:

supruzi na uho i pred umorne tabane,

deci nad supicom i pod masnom kašikom

a i u portiklu spremno ih bljuje,

komšijama u liftu, na pustom stepeništu,

pesničkoj sabraći u vozu, autobusu

ili u avionu koji jezdi ka novoj tački

književno-festivalskog *low cost* turizma:

od njega glasnijeg točka

ni jeftinijeg zupčanika nije.

Čujte i počujte! Sa sakoa perut mi

kao manu skidajte! U moje

delce-odelce se zagledajte!

Dlanovi mu se znoje, tanke vlasi

nervozno goni čas levo, čas desno,

unezveren razdeljak pita se gde je.

A što je nitkov?
Pa nitkov je!

SMRT NA FOTOGRAFIJI (*All inclusive 2*)

Vi i Ajfelov toranj

Vi i Trijumfalna i Brandenburška kapija

Vi i Šenbrun, Šarlotenburg, Sagrada Familija
engleski, francuski vrt i dvorski nameštaj kao i
escajg iz 18. i 19. veka, suvo zlato

Vi i onaj blaženi kao i onaj blaženopočivši
pejzaž u pozadini. Vi i voštana figura i
vaš uvoštene odraz u ovalnom ogledalu
dvorskog pokućstva dok samome sebi
šaljete poljubac.

Vi i plaža br. 1, plaža br. 2 i plaža br. 3
koja se ne može uporediti ni sa čim
a posebno ne
sa plažom broj 4.

Vi i konc-logor u pozadini kao i
groblje poznatih
i groblje živih

Vi i pepeo slavnih rasut u vazduhu, vi i vazduh
Pariza, Amsterdama, Nice, Beča, Barselone, Londona
zahvaljujući Vama i vazduh je vidljiv, reklo bi se.

Vi i Mona Liza i Vi
i Isus na krstu

Vi i smrt na fotografiji.

VISIŠ

Život bi mogao biti
pamučna bela košulja
tek opeglana, okačena na vešalicu
koja ne prestaje da se leluja.

Ona koju zgužvaš u šaci
pa je pustiš, ne očekujući
da će to ostaviti ikakvog traga –
i, traga ni nema.

Mogao bi biti lagani pokret ruke
kojim je stavljaš u orman,
među ostale stvari:
ono što misliš
da ti podrazumljivo
pripada.

Ali ono što jeste nije košulja
već orman pun do pucanja
u kojem je donji veš izmešan sa
večernjim koktel-haljinama i odelima,
trenerkama, majicama,
rasparenim čarapama
i posteljinom
u kojoj si rođen i
u kojoj ćeš skončati.

A na onoj vešalici
visi ništa drugo do ti,
uglavnom naopako,
samo te mrzi
da malo bolje pogledaš
u orman.

PRVA STRANA

Knjige
na kojima ti se obraćaju posvete
ljudi kojih nema više
ne čitaš isto.

Na marginama
njihovih stranica
nevidljive ruke
pišu komentare nevidljivim pismom
i ti čitaš dve knjige:
nijedna ne bi bila ista
da nije druge.

Tvoji prsti putuju meandrima slova
koja više nikada neće biti tako zapisana
kao rukavcima reka
osuđenih
na brzo isušivanje.

Rodendani, nove godine:
ni oni više nisu ista knjiga.

Onu drugu, međutim,
neko i dalje piše
i ona se čita s kraja
ka početku.

NEZABORAVLJENO

Za S. i Z.

Ništa nije zaboravljeno
sve je zapamćeno do krajnjih sitnica,
ne veruj drugima šta ti kažu
istina je – imao sam i boljih časova,
ali sve ovde staje, između ti i ja,
jer tako kaže samo jedan zagrljaj
dug kao večnost, kao istorija,
u kom svaki put pred ristanak
u malom staračkom domu
na periferiji grada,
čvrsto te drži tvoj muž
oboleo od Alchajmera.

Ništa nije zaboravljeno
samo u svetu u kojem
sve više moraš da znaš
a sve manje pamtiš, nevažne stvari
uporno brišem, brišem, brišem
pa ponekad, dušo,
i preteram.

Ali držimo se zato za ruke
dugo u ovim hodnicima-brdima
prsti nam nesigurni
kao da nam je prvi put, mada
sve sam zapamtio, i jagodice,
zglobove, jastučice naše
u koje se iglice bola dugo zabadale,
da bi se onda
finim, a oštrim koncem
cela ova priča istkala.

Niko je, draga, neće zaboraviti,
ponajmanje ove ruke,
ponajmanje ovo večno
slonovskopamtilo zvano
Sada.

NIČEG DRUGOG NEMA

U cin-cin bicikala
u ćiju-ćiju ptica
u baškarenje kaldrmisanih pločnika
po kojima meko gaze šape svih vrsta
ušuškana je u 8h ujutru
berlinska ulica

Ničeg drugog osim toga nema
Ničeg drugog ni ne treba
Stuttgarter Platz-u
Tu nekada beše smeštena
i Komuna 1
tragajući za oblicima slobode

I tvoj odraz u prodavnici
polovnih klavira, kao stari majstor
i sam stvara neku
malu, jutarnju muziku

GOMBROVIČ U TIRGARTENU

Ovuda je šetao
ovde negde je živeo
Ja, Gombrovič,
tokom svojih godinu dana
u zapadnom Berlinu, ja, Vitold.
Gombrovič. *Senzitivan Poljak iz pampe*
koji piše, a o čemu bi drugom,
nego o Gombroviču. Ich. Ja.
Večiti usamljeni stranac,
posle 24 godine ponovo u Evropi.

Poljska nikad nije bila bliža
i nikad dalja, a svet se, kao i uvek,
cepao i krzao
ili po rubovima
ili po sredini utrobe, kao Berlin
dve godine nakon podizanja zida.

Sa svoje terase mogao je da vidi
kako jedan deo tela
među ruševinama
žudi za drugim. Wie, bitte?
„Dobri maniri, spokojstvo, prijateljska
atmosfera prožima grad.“
Pa ti mladi, ti mladi. Taj eros.
Ali, kad pogleda, ponekad,
u ruke ljudi
preplavio bi ga užas.

I, Evropa bi
saginjala glavu.

NA BERLINSKOM PLOČNIKU

Pred mnogim ulazima u zgrade i kuće
svetle mesingane pločice: trajni žig
za nezaborav – Piše –

Ovde je živela Eli Ciman
deportovana 1943. i ubijena
u Aušvicu;

Ovde je živio Kurt Jozef Ciman
deportovan 1943. i ubijen
u Aušvicu;

Ovde je živela Alis Rozenberg
deportovana 1942. i ubijena
u Aušvicu;

Ovde je živela Hana Šneler
deportovana 1943. i ubijena
u Aušvicu;

Ovde je živela Gertruda Frajberg
deportovana 1943. i ubijena
u Aušvicu;

Ovde je živio Maks Lihtenman
deportovan 1942. i ubijen
u Aušvicu;

Ovde je živio Erik Libman
deportovan 1943. i ubijen
u Aušvicu

u Aušvicu
u Aušvicu

*Crno mleko preranosti mi te pijemo noću
mi te pijemo jutrom u podne, pijemo svečeri*

Koračaš gradom, i pod svakim stopalom
iznenada

bezdan ti zeva
i u sunčan dan
pred ulazima u spokojne domove
kao da razgrćeš sve same crne zavese

Tvoja kosa od zlata Margareto

Tvoja kosa od pepela Sulamko

Iz te kuće na uglu dopire smeh, zvuk escajga
ali kao da u njoj ipak
nikog više nema

NA RECEPT

Sija u ponoć budno oko apoteke
po imenu GOETHE
na uglu Kantove i Geteove ulice!

Treba li vam lek? Za neizlečiv bol,
za veltšmerc, za smrt, raspadanje tela
ili za hronični jad?
Potražite kod Getea i izlečeni ste!
Godine su to učenja. Totalnost sveta.
Odricanja.
Svetli budna apoteka, teška
kao oko čuvane nesanice!

Kakva li bi tek bila apoteka
po imenu TRAKL!

Leka nema
pisalo bi
na svim jezicima.

REČI U SNIJEGU

Jutros je neko ostavio kartonsku kesu
sa knjigama za decu
ispred zgrade u velikom
nemačkom gradu

Do popodneva bila je
već skoro sasvim prazna

Ostadoše samo
Mato Lovrakov
„Vlak u snijegu“
i Ćopićev
„Mjesec i njegova baka“
kao neudomljena siročad

Malo-malo odem da ih obiđem
da vidim jesu li se smrzle
da li se našlo radovanje nečijeg jezika
i nečijih uspomena i pamćenja
da ih povede u svoj dom

Ako ne bude nikog u narednih pola sata
povešću ih ja

U PROLAZU

U podvožnjaku, blizu
novootvorenog megamarketa
dremaju klošari na bušnim dušecima

Sunce oštri zube
na praznim i punim kolicima
dok zvekeću po kaldrmi
kao zatvorski lanci
evrom nahranjeni

Jednom od njih, u dubok san utonulom
jutros neprekidno zvoni
mobilni telefon

Ne čuje ga

I već ceo dan razmišljam
ko je s druge strane žice
je li nešto važno
jesu li dobre vesti
je li nešto što će promeniti
i svet
i vek.

MISS MARPLE OKO

Podozrivo i pomalo suzno
mačje oko motri
iz dubine „Miss Marple“ knjižare
sa krimi štivom
oprezno i sa gotovo svetačkom
pažnjom – ali ne i sa verom –
upija svet sa druge strane stakla

Pod mekom šapicom je „Mišolovka“
kao da je reč o tajnoj zakletvi, a
topli trbuh prede na rešenju ubistava

Prigušeno svetlo tinja i
podgreva palacave jezičke svesti

Šušte stranice tajanstvenih knjiga

Neka nevidljiva ruka ih
neprestano lista
dok svet koji prolazi ulicom žurno
pod septembarskim kišobranima
u jednom budnom mačjem oku
trajno se odražava.

RUKE KETE KOLVIC^{*}

U tom prostoru trajne tišine sve je zagrljaj
čvrst i težak i trajno blizak kao zemlja
Ruke koje bi da obuhvate
više od ruku više od tela –
da sačuvaju ili povrate život
i svet što trajno izmiče
uvek nekuda izvan

Majka dok grli svog
preminulog sina

I ostareli par pogružen
kraj novogodišnjeg
jektičavog drvceta
pustog i jezivog kao sama
razapeta smrt
to strašilo dana i noći

I ona usta i oči rašireni
poput praznih činija
čije dno obećava trajnu sušu

I onaj zagrljaj ljubavnika
kao da uz porođajni bol tek treba
jedno drugo da rode

Sve to nose neke krhko-snažne ruke
koje iz zagrljaja ne puštaju

^{*} Kete Kolvic (Käthe Kollwitz, 1867-1945) bila je nemačka grafičarka, slikarka i vajarica. Obrađujući teme iz velegradskog proleterijata, stvorila je vlastiti, veoma angažovani izraz sa elementima ekspresionizma. U Prvom svetskom ratu izgubila je sina, što se izuzetno odrazilo na motive njenih radova, a tokom nacizma u Nemačkoj joj je bio zabranjen rad i izlaganje.

ČAK NI KIŠA

Tužnijih očiju – odavno nigde,
a ni manjih ruku, skoro pa dečijih
nego u gospođe
iz radnje za hemijsko čišćenje, eno je

pegla belu košulju i pažljivo je navlači
na vakuumski jastuk u obliku muške biste
pa je gladi
a onda skida tankim prstima trunje
sa nečijeg iznošenog kaputa
i kaže sebi u bradu:

*– Pravi, pravi štof
od takvog više ne prave –*

Pred kraj smene drži cigaretu i cupka
zimogrožljivo na pustom pločniku
dok iza njenih leđa stoje postrojeno
te košulje i kaputi
poluraširenih rukava
u nameri da je zagrlje

Niko, čak ni kiša, nema tako malene ruke

TAJNI SAVEZ

Ispred frizerskog salona
večiti je savez glava
popločanih
aluminijumskim folijama za
izvlačenje pramenova
i slim-cigareta sa ukusom mentola

Oblak se ogleda u foliji
s nevericom zagledan u
svoje kumulusne oblike
i pada
samoubilački pada
samome sebi
u zagrljaj

RUKE U RUKAMA

Japanska knjižara,
do nje ruska ribarnica:

Das ist Berlin.

Dok sipi igličasta kišica
sklanjaš se u
DADA KÜNSTLER CAFÉ –
ima tu svega mogućeg i nemogućeg
po zidovima
pa i muda od labuda
a šarene kolače sprema vremešna Vijetnamka
potomka cara MING MANG

nežno slika prstima
i greje testo dlanovima
kao da ih naslanja na promrzle
dečje obraze.

Na cigaret pauzi, na čošku,
stoje na jednakoj milosti i vetrometini
Japanci, Kinezi, Turci, Indusi,
Srbi, Rusi i dadaisti
i sveti dim šalju u to
berlinsko nebo nad nebesima.

STOICI U BERBERNICI

Retko gde ćeš na malom prostoru sresti
toliko spontane ozbiljnosti na licima
kao u berbernici:

svaki od u svoj odraz zagledanih
muškaraca izgleda poput filozofa
koji po glavi upravo premeće
mikroskopsku strukturu
Bića, Sveta i Vremena.

Sa potkresivanjem dlačica, brade i kose
reklo bi se da mišljenje preliva
granice lica i obliva prostor
svečanom atmosferom
sveopšte razdeljene Mudrosti.

Kao da su se svi ti muškarci
okupili u ideji
zajedničke posvećenosti
otkrivanju tajne bića u tišini, premda
sasvim budistički mir salona
remete jedino upitne reči –

Kraće? Duže?
Na dvojku ili na keca?
Podrezano? Štucovano?
Brijemo? Mašinica?

Ali i one kao da su samo tajne šifre
za brzi prodor u
Nesaznajno i Nepojamno.

S tom verom ostavićeš ih u izlogu
i krenuti ulicom
ka novoj Agori.

PLIVAČI

Uči je plivanju, nežno i strpljivo,
jer nikada nije kasno istinski sresti vodu
meko režući telom plavetnilo
zapadnoberlinskog bazena:
on, mladi Indus,
svoju mladu Induskinju.

„Langsam, langsam“, kaže joj,
dok ona, grabeći vazduh glavom
koja se bori nad površinom, viče:
„Ich schwimme!“
„Ich schwimmeeeeeee!“

Svaki put kada stigne do njega
zagrlj je i podigne iz vode,
stegne čvrsto i obaspe poljupcima
ponosan i srećan
kao da je upravo prohodao.

ČUVARI GALERIJA

Neprimetni i često nepomični
poput eksponata,
ili u usporenom hodu iz jedne sale
u drugu ili iz jedne epohe u drugu,
gotovo da napamet znaju kako pada svetlost
na lica madone ili dame s hermelinom,
na portrete kraljevske porodice i na
karavađovske ticijan sobe, na
mrtve prirode i klimtovski poljupce u zlatu,
znaju sve svece na freskama i
bitke linija na apstraktnim slikama:
sve to im je odavno poznato.

Ali zato, svakodnevno,
s pažnjom i posvećenošću
razgledaju lica posetilaca
kao da ljudska bića vide prvi put –
dok prolaze tragom opšteg ushićenja ili
tragom jedne jedine slike –
i pogledom rastavljaju ta putena platna
na jedinstvenost, neponovljivost i
nedovršenost
umetničkog dela zvanog
Čovek.

SA OSTRVA

Vela Luka, septembar, 2018.

Iza nečijeg prozora već ranom zorom
odjekuju klape. Starice se gegaju poput bova
sobom natovarene, hukću i puhću
na putu iz pekare ili sa malene tržnice, a
nedeljom, u cvetnim haljinama žure do crkve:
„Bok!“ „Bok!“ odjekuje pozdrav,
glasovi im tanani, zvonki, devojački.
A onda već zuje divlji motori kroz strme uličice
i neko viče: „Toni! Toni! A si stiga doma?“
i trče neka deca neznano kuda,
za Tonijem otkotrljana i odmotana.
Odjekuju malene stope dugo
i kada bat koraka smeni tišina sieste
a mačke se šunjaju prenoseći najnovije vesti.
I ulica se, uglačanog kamena,
nežno spušta u more
i pretvara u meki talas
i ljudi govore, ljudi govore,
što bi rekao Rastko Petrović.

PEKARA, ČOŠE

Taj gradić u provinciji je ptičije srce
tek izvađeno iz utrobe:
još toplo, pulsira damarom
onoga što odlazi
ali greje i ruku koja ga uništava.

U njemu, u sitne sate
samo jedno oko svetli:
mala pekara na čošku.

Pitaš se gde je Bog?
Eto ga, raste u testu,
na prostrtim plehovima.
Nadima se,
kaže:

Nema malih gradova,
nema pustinja.

PESMA O KERUŠI

Moja mala keruša
nije samo pas
ona je i drvo,
putujući bonsai:
jesenjim lišćem oblepljena
nosi granu u zubima
i sitnim vezom belih koraka
pošumljava betonska dvorišta,
dečija igrališta,
jektičave parkove, puste parkinge
i svaku pomisao na ništa.

Moja mala keruša
nije samo pas
ona je i pesma:
svako drvo kraj kojeg prođemo
u rano jutro
maše repatim lišćem,
pomera se s mesta i
dugim korenastim koracima
prati nas u šapu i u stopu
spuštajući hlad
baš tamo gde treba,
baš tamo
gde lavež smeni tišina.

MY WAY

Živite svaki dan kao da vam je poslednji!
Upravo tako, upravo tako,
dragi životni-lajf-kouč-savetnici:

Dugo da kuvam čorbu
od povrća i mesa
iz koje se uzdiže para
dok se jedan sunčev zrak
meko spušta na sto
kao na najlepšu
plažu sveta
i kao da
more počinje
od vrhova prstiju
i od vrhova uzajamnih
kašika i rasutih mrvica
hleba-nasušnog-peska
i da se naginjem
ubrzano dišući
svim čulima upijajući
pomalo i uzdišući
s nevericom ponešto
toj priči
drobljeno prstima
i dodajući
sa jednakim iznenađenjem
i uzbuđenjem
kao da sam upravo
turistički posetila
vulkan
na Siciliji.

BLIZU

Sada ćeš da gledaš film
„Lovac na jelene“
i ja neću moći da te dodirnem
nikako
da te uhvatim za ruku
ni za mali prst
ni za vrh prsta
jer nisam tu
uz onu scenu venčanja
kada se vino prolije po venčanici
a koja govori da biće to jednom krv
jer nešto što se prolije
uvek nešto znači
u filmu a i inače

I evo me kako se prolivam
Vidiš li

od mene nastaje reka
od mene nastaje more
od mene nastaje okean
od mene nastaju sve
vode ovog sveta
hajde da plovimo

hajde

BOŽIĆNO PREDVEČERJE

Tragovi ptičijih nožica
tragovi malih pa velikih
stopa u snegu, jedni za drugima

Na parkingu usaglašeni
zvukovi grebalica:
to led se ljušti sa šoferšajbni
automobila kao greh
kao krivica

Zvuk ljubljenja tanjira
Zvuk ljubljenja viljušaka
noževa i kašika
Zvuk zamrznutih poljubaca
u vazduhu između obraza i usana
i istine koja se ljušti sa ruku
kada se dodirnu dlanom o dlan
I svetlo pritajeno u prozorima
kao ćebence preko sitnog tela
usnule starice
koja upravo sanja
sasvim devojački san
smejulji se u snu
i samu sebe ponovo rađa

POBEGLA

Jedna reč pobegla je iz knjige
neprimetno
i sada svih tri stotine stranica
boluje zbog nje.

Kada neko krene da je lista
po svojoj uobičajenoj navici,
ona se otvara samo sa druge strane,
naopako, dakle.

Više niko ne može da
u pravom smislu
shvati njen sadržaj.

Jedno njeno slovo
obesilo se oko vrata piscu
i na uho mu šapuće replike
iz popularne domaće TV serije.

Drugo se, diskretno, podiže
sa papira i zabija u dlan čitaoca
kao mali ekser. Boli ga.

Treće preskače stranice-prepone
i ostavlja trag kopita
u vidu dodatnih tačkica –
a tri tačke
omiljene su romantičnim dušama.

Četvrto se sakrilo, šćućurilo u dnu
u fetusnom položaju

i glumi početak fusnote:
misleći da će tek od njega
krenuti neko objašnjenje.

Objašnjenja nema.
Objašnjenja nema.
Počeo je kraj knjige.

SVA MUDROST

*Ono što nisam rekla
ni u jednom intervjuu:*

Kako pišete pesme?

*Pišem ih
u rokovniku Elektrodistribucije Srbije,
kada napišem pesmu,
upali se svetlo.*

O PESNIKINJI

Ana Ristović (5. 4. 1972, Beograd) završila je srpsku književnost i jezik sa opštom književnošću na Filološkom fakultetu u Beogradu.

Knjige pesama: *Snovidna voda* (1994), *Uže od peska* (1997), *Zabava za dokone kćeri* (1999), *Život na razglednici* (2003), *Oko nule* (2006), *P. S.* (izabrane pesme, 2009), *Meteorski otpad* (2013), *Nešto svetli* (izabrane i nove pesme, 2014), *Čistina* (2015).

Dobitnica je „Brankove nagrade“ za knjigu *Snovidna voda* (1994); nagrade „Branko Miljković“ i nagrade Sajma knjiga u Igalu za knjigu *Zabava za dokone kćeri* (2000); nemačke nagrade „Hubert Burda Preis“ za mladu evropsku poeziju (2005); nagrade „Milica Stojadinović Srпкиnja“ za zbirku *P. S.* (2010); „Disove nagrade“ za pesnički opus (2014) i nagrade „Desanka Maksimović“ za ukupan doprinos srpskoj poeziji (2018).

Njene pesme su prevedene na brojne jezike i zastupljene su u više domaćih i stranih antologija, a pojedinačne knjige su joj prevedene na slovački (*Pred tridsiatkou*, Drewo a srd, Banska Bystrica, Slovačka, 2001, prevod: Karol Chmel), slovenački (*Življenje na razglednici*, LUD Šerpa, Ljubljana, Slovenija, 2005, prevod: Jana Putrle i Urban Vovk), nemački (*So dunkel, so hell*, Jung und Jung, Salzburg, Austrija, 2007, prevod: Fabjan Hafner), mađarski (*P.S., Versek*, zEtna, Senta, 2012, prevod: Roland Orcsik, Orsolya Bencsik), makedonski jezik (*II.C*, Antolog, Skopje, Makedonija, 2016, prevod: Nikola Madžirov), engleski (*Directions for use*, Zephyr Press, Brooklyne, Massachusetts, SAD, 2017, prevod: Maja i Steven Teref).

Tokom 2018/2019. godine bila je rezidencijalni stipendista nemačke DAAD fondacije, u Berlinu.

Njena pesma „Oko nule“ uvrštena je u pedeset najboljih ljubavnih pesama sveta po izboru žirija britanskog časopisa *The Guardian*.

Član je Srpskog književnog društva, Udruženja književnih prevodilaca Srbije, Srpskog PEN centra i Slovenačkog društva pisaca.

Prevodilac je sa slovenačkog jezika sa kojeg je do sada prevela više od 30 dela savremenih slovenačkih autora.

Živi u Beogradu.

SADRŽAJ

<i>Tvoj glas</i>	5
Prvi put	9
Čvrsto za reč	10
Sioran vožnja	11
Sitan korak	12
Kancelarijske ruže	14
Jutarnja pastorala	15
Pomoći nema?	16
Surova	18
Kroj knjige	20
Oblak jedan	21
Dobro odelo	22
Nemušta bajka	23
Stolice iz predsoblja	24
Sveće sve tanje	26
Muzej neistorije sveta	27
Pristojnost	29
Zgrade u uspinjanju	31
Velika ideja	32
Metamorfoze	33
All inclusive	34
Roblje stvari	36
Strava u tržnom centru	37
Čovek-reklama	38
Čestica gluposti	39
U izlogu	40
Bubamara u Hiltonu	41
Kornjača u kafani	42
Događaj	43
Pesnički nitkov	45
Smrt na fotografiji (All inclusive 2)	47

Visiš	48
Prva strana	49
Nezaboravljeno	50
Ničeg drugog nema	52
Gombrovič u Tirtgartenu	53
Na berlinskom pločniku	54
Na recept	56
Reči u snijegu	57
U prolazu	58
Miss Marpl oko	59
Ruke Kete Kolvic	60
Čak ni kiša	61
Tajni savez	62
Ruke u rukama	63
Stoici u berbernici	64
Plivači	65
Čuvari galerija	66
Sa ostrva	67
Pekara, ćošće	68
Pesma o keruši	69
My way	70
Blizu	71
Božićno predvečerje	72
Pobegla	73
<i>Sva mudrost</i>	77
<i>O pesnikinji</i>	79

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ISBN 978-86-523-0282-6
COBISS.SR-ID 276290316

Ana Ristović
Ruke u rukama

ARHIPELAG

Terazije 29/II, Beograd

tel: 011 33 44 536

011 33 44 427

063 16 43 609

e-mail: redakcija@arhipelag.rs

klub@arhipelag.rs

knjige@arhipelag.rs

www.arhipelag.rs

Za izdavača

Gojko Božović

Tehnički urednik

Dušan Šević

Lektor

Marija Jovanović

Korektor

Ljiljana Džikić

Štampa

Kontrast, Beograd